

۱۳۲۵

دانشگاه تربیت مدرس
کتابخانه دانشکده علوم انسانی

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی

بررسی و ارزشیابی وضعیت کنونی درس تربیت بدنی در

شهرستان دزفول

استاد راهنما:

دکتر علی محمد امیر تاش

استاد مشاور:

دکتر هاشم کوزه چیان

نگارش:

حجت الله لطیفی

زمستان ۱۳۷۲

فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

خدا را یاد کنید که شما را به آنچه نمی دانستید و انا فرموده اند

قران کریم آیه ۲۳۹ سوره مبارکه بقره

تقدیم به پدر و مادر بزرگوارم

که در سایه عنایت بیکران حق تعالی پروانه وار برگرد وجودم
گشته و مصائب تربیت مرا تا این مرحله تحمل کردند.

و

به روح ملکوتی برادرم

عظیم لطیفی که پهلوان وارسته در عرصه‌های جبهه و ورزش بود

و

به خواهران و برادران عزیزم

و به آن جوهره نیلگونی که رنگ و جلوه نو به زندگی اجتماعی و

علمی بنده بخشید

تشکر و قدر دانی

«من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق»

حمد و سپاس خداوند بزرگ را بجای می آورم که دمی دیگر را به من ارزانی داشته تا بتوانم در سایه لطف و مرحمتش و با استمداد از عنایات اساتید و همکاران محترم گامی هر چند ناچیز در جهت اشاعه اهداف عالی تربیت بدنی و ورزش مملکت بردارم.

رسم ادب و حکم شاگردی این حقیر نسبت به همه عزیزان ایجاب می کند که بدین وسیله از:
زحمات بیشائبه استاد گرامی جناب آقای دکتر علی محمد امیر تاش که نهایت مساعدت را در جهت راهنمایی پژوهش مورد نظر داشتند و از استاد محترم جناب آقای دکتر هاشم کوزه چیان به لحاظ هدایت و نظارت بر تحقیق بنده و همچنین از اساتید عزیز آقایان دکتر خسرو ابراهیم، عباس قنبری نیاکی، محمد تقی خورند، مهندس حمید عظیم زاده، مهندس علاء صادق زاده، رفیع نیا و سایر دوستان که در طول تدوین و تایپ و تکثیر و برگزاری جلسه دفاع صمیمانه و در طبق اخلاص اوقات گرانبهای خود را در اختیار بنده قرار دادند تشکر و سپاس فراوان خود را بعمل می آورم.

محقق

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	تشکر و قدردانی
الف	فهرست مطالب
ج	فهرست جدولها
۵	فهرست نمودارها
۱	چکیده پایان نامه
۳	پیشگفتار
	فصل اول - طرح تحقیق
۴	مقدمه
۶	آشنایی با شهرستان دزفول
۶	بیان مسأله
۸	ضرورت و اهمیت اجرای تحقیق
۹	اهداف کلی و اختصاصی تحقیق
۱۰	پیش فرض های تحقیق
۱۰	محدودیت های تحقیق
۱۰	الف - محدودیتهایی که در کنترل محقق بوده است
۱۰	ب - محدودیتهایی که از کنترل محقق خارج بوده است
۱۰	تعریف واژه ها و اصطلاحات
	فصل دوم - ادبیات پیشینه تحقیق
۱۲	مقدمه
۱۲	تربیت بدنی و ورزش بعنوان یک عامل تربیتی در جوامع کهن
۱۵	جایگاه تربیت بدنی از دیدگاه علمای غرب
۱۶	جایگاه تربیت بدنی از دیدگاه علمای اسلام
۱۸	جایگاه تربیت بدنی در ایران معاصر

صفحه	عنوان
۲۱	تحقیقات انجام شده در ارتباط با موضوع تحقیق در داخل کشور
۳۱	تحقیقات انجام شده در ارتباط با موضوع تحقیق در خارج از کشور
	فصل سوم - روش شناسی تحقیق
۳۵	روش تحقیق
۳۵	جامعه آماری
۳۵	چگونگی روش گزینش آزمودنیها
۳۶	متغیرها
۳۷	نحوه جمع آوری اطلاعات
۳۷	ابزار کار
۴۰	مقیاس و واحدهای اندازه گیری
۴۰	روشهای آماری
	فصل چهارم - یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل آماری
۴۱	مقدمه
	آمار توصیفی و تجزیه و تحلیل نتایج مربوط به پرسشنامه مدیران مدارس
	آمار توصیفی و تجزیه و تحلیل نتایج مربوط به پرسشنامه دبیران تربیت بدنی مرد
	آمار توصیفی و تجزیه و تحلیل نتایج مربوط به پرسشنامه دبیران تربیت بدنی زن
	آمار توصیفی و تجزیه و تحلیل نتایج مربوط به پرسشنامه دانش آموزان پسر
	آمار توصیفی و تجزیه و تحلیل نتایج مربوط به پرسشنامه دانش آموزان دختر
	فصل پنجم - بحث و نتیجه گیری
۱۳۳	مقدمه
۱۳۳	خلاصه
۱۳۵	نتایج تحقیق
۱۴۱	نتیجه گیری

صفحه

۱۴۳

۱۴۵

۱۴۶

۱۷۱

عنوان

پیشنهادات برخاسته از تحقیق

توصیه برای مطالعات بیشتر

ضمائم

فهرست منابع

فهرست جدولها

صفحه	عنوان
۴۱	جدول (۱) پرسشنامه‌های ارسالی و برگشتی
۴۲	جدول (۲) پاسخ مدیران مدارس به بخش اهداف آرمانی تربیت بدنی
۴۳	جدول (۳) پاسخ مدیران مدارس به بخش اصول تربیت بدنی
۴۴	جدول (۴) پاسخ مدیران مدارس به بخش اهداف عمومی تربیت بدنی
۴۵	جدول (۵) پاسخ مدیران مدارس به بخش برنامه‌ریزی تربیت بدنی
۴۶	جدول (۶) پاسخ مدیران مدارس به بخش روش تدریس تربیت بدنی
۴۷	جدول (۷) پاسخ مدیران مدارس به بخش ارزشیابی تربیت بدنی
۴۸	جدول (۸) میانگین نسبی نمرات کسب شده در ابعاد ششگانه پرسشنامه مدیران
۵۰	جدول (۹) پاسخ مدیران مدارس به مسائل و مطالب عمومی
۵۱	جدول (۱۰) پاسخ مدیران مدارس به مسائل اجرای
۵۳	جدول (۱۱) پاسخ مدیران مدارس به مسائل ارزشیابی
۵۴	جدول (۱۲) پاسخ مدیران مدارس به مسائل آموزشی
۵۵	جدول (۱۳) پاسخ مدیران مدارس به همکاری مسئولان
۵۷	جدول (۱۴) مشخصات فردی دبیران تربیت بدنی مرد در دو مقطع راهنمایی و متوسطه
۶۳	جدول (۱۵) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به بخش اهداف آرمانی
۶۴	جدول (۱۶) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به بخش اصول تربیت بدنی
۶۶	جدول (۱۷) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به بخش اهداف عمومی تربیت بدنی
۶۷	جدول (۱۸) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به بخش برنامه‌ریزی تربیت بدنی
۶۸	جدول (۱۹) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به بخش روش تدریس تربیت بدنی
۶۹	جدول (۲۰) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به بخش ارزشیابی تربیت بدنی
۷۰	جدول (۲۱) میانگین نسبی نمرات کسب شده در ابعاد ششگانه پرسشنامه دبیران مرد
۷۱	جدول (۲۲) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به مسائل و مطالب عمومی
۷۴	جدول (۲۳) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به مسائل اجرایی

فهرست جدولها

صفحه	عنوان
۷۷	جدول (۲۴) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به بخش نظارت
۷۸	جدول (۲۵) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به مسائل ارزشیابی
۸۰	جدول (۲۶) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به بخش همکاری مسئولان
۸۰	جدول (۲۷) پاسخ دبیران تربیت بدنی مرد به سئوالات مربوط به انجمن اولیاء و مربیان
۸۲	جدول (۲۸) مشخصات فردی دبیران تربیت بدنی زن دو مقطع راهنمایی و متوسطه
۸۸	جدول (۲۹) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به بخش اهداف آرمانی
۹۰	جدول (۳۰) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به بخش اصول تربیت بدنی
۹۱	جدول (۳۱) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به بخش اهداف عمومی تربیت بدنی
۹۳	جدول (۳۲) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به بخش برنامه ریزی تربیت بدنی
۹۴	جدول (۳۳) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به بخش روش تدریس تربیت بدنی
۹۶	جدول (۳۴) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به بخش ارزشیابی تربیت بدنی
۹۷	جدول (۳۵) میانگین نسبی نمرات کسب شده در ابعاد ششگانه پرسشنامه دبیران زن
۱۰۰	جدول (۳۶) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به مسائل و مطالب عمومی
۱۰۳	جدول (۳۷) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به مسائل اجرایی
۱۰۷	جدول (۳۸) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به بخش نظارت
۱۰۸	جدول (۳۹) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به مسائل ارزشیابی
۱۱۰	جدول (۴۰) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به بخش همکاری مسئولان
۱۱۱	جدول (۴۱) پاسخ دبیران تربیت بدنی زن به سئوالات مربوط به انجمن اولیاء و مربیان
۱۱۷	جدول (۴۲) پاسخ دانش آموزان پسر در مقطع راهنمایی و متوسطه به سئوالات
۱۲۱	جدول (۴۳) پاسخ دانش آموزان دختر در مقطع راهنمایی و متوسطه به سئوالات

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۴۹	نمودار (۱) نمایش میانگین نسبی نمرات کسب شده در ابعاد ششگانه پرسشنامه مدیران
۵۸	نمودار (۲) دبیران تربیت بدنی مرد در دو مقطع راهنمایی و متوسطه از لحاظ مدرک تحصیلی
۵۹	نمودار (۳) دبیران تربیت بدنی مرد در دو مقطع راهنمایی و متوسطه از لحاظ رشته تحصیلی
۶۰	نمودار (۴) دبیران تربیت بدنی مرد در دو مقطع راهنمایی و متوسطه از لحاظ سابقه خدمت آموزشی
۶۱	نمودار (۵) دبیران تربیت بدنی مرد در دو مقطع راهنمایی و متوسطه از لحاظ نوع استخدام
۷۰ الف	نمودار (۶) نمودار میانگین نسبی نمرات کسب شده در ابعاد ششگانه پرسشنامه دبیران تربیت بدنی مرد در دو مقطع راهنمایی و متوسطه
۸۳	نمودار (۷) دبیران تربیت بدنی زن در دو مقطع راهنمایی و متوسطه از لحاظ مدرک تحصیلی
۸۴	نمودار (۸) دبیران تربیت بدنی زن در دو مقطع راهنمایی و متوسطه از لحاظ رشته تحصیلی
۸۵	نمودار (۹) دبیران تربیت بدنی زن در دو مقطع راهنمایی و متوسطه از لحاظ سابقه خدمت آموزشی
۸۶	نمودار (۱۰) دبیران تربیت بدنی زن در دو مقطع راهنمایی و متوسطه از لحاظ نوع استخدام
۹۸	نمودار (۱۱) نمایش میانگین نسبی نمرات کسب شده در ابعاد ششگانه پرسشنامه دبیران تربیت بدنی زن در دو مقطع راهنمایی و متوسطه
۱۲۰	نمودار (۱۲) پاسخ‌های دانش آموزان پسر در دو مقطع راهنمایی و متوسطه به سئوالات
۱۲۴	نمودار (۱۳) پاسخ‌های دانش آموزان دختر در دو مقطع راهنمایی و متوسطه به سئوالات

چکیده پایان نامه:

نحوه تدریس تربیت بدنی از مسائلی است که تحقیق پیرامون آن از اولویت برخوردار می‌باشد، بدین منظور تحقیق حاضر در مورد بررسی و ارزشیابی وضعیت کنونی درس تربیت بدنی در شهرستان دزفول انجام شده است. این تحقیق از نوع توصیفی و به شکل میدانی صورت گرفته است. در این راستا با توجه به جامعه آماری از کلیه مدیران مدارس (۱۰۳ نفر)، معلمان تربیت بدنی (۶۲ نفر) و ۱ درصد از کل دانش آموزان شهرستان دزفول (۲۱۰ نفر پسر و ۱۵۰ نفر دختر) بوسیله پرسشنامه در ارتباط با زمینه‌های زیر نظر خواهی گردیده است. سؤالات اموری از قبیل وضعیت عمومی درس تربیت بدنی از نظر برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی، امکانات و وسایل ورزشی، نیاز به کتاب تربیت بدنی، ارزشیابی، مسائل و مشکلات اجرایی و آموزشی، میزان رغبت و علاقه دانش آموزان و اولیاء، همکاری مسؤولان و انجمن اولیاء و مربیان با معلمان تربیت بدنی و مقابله با تهاجم فرهنگی را در بر گرفته است. در این تحقیق از پرسشنامه که برای مدیران، دبیران تربیت بدنی و دانش آموزان تهیه شده بود استفاده گردیده است. نتایج از طریق آمارهای توصیفی و مجذور کای با استفاده از کامپیوتر استخراج و ارایه شده است که اهم یافته‌ها به شرح زیر می‌باشد:

- ۱ - مسؤولان تربیت بدنی از مدارس بازدید نمی‌کنند، مدارس دخترانه (۶۷٪) و مدارس پسرانه (۵۵٪) گزارش داده‌اند.
- ۲ - از عمده‌ترین مشکلات اجرای درس تربیت بدنی کمبود امکانات شامل توپ، تور و فضای آموزشی است.
- ۳ - میانگین نسبی نمرات کسب شده بعد برنامه‌ریزی ضعیف‌ترین بعد از دیدگاه مدیران مدارس (۵۳٪) دبیران مرد متوسطه تربیت بدنی (۵۰٪) و دبیران زن متوسطه تربیت بدنی (۳۷٪) گزارش شده است.
- ۴ - (۶۲٪) دبیران تربیت بدنی عقیده دارند که انجمن‌های اولیاء و مربیان همکاری لازم را با معلمان تربیت بدنی در جهت رفع مشکلات ندارند.
- ۵ - (۶۰٪) دبیران تربیت بدنی زن از لحاظ مدرک تحصیلی در رده‌های پایینی قرار دارند.
- ۶ - از مهمترین مشکلات اجرایی ارزشیابی درس تربیت بدنی در مدارس دخترانه کمبود فضاهای روباز و سالن را می‌توان ذکر کرد، مدارس راهنمایی (۸۸٪) مدارس متوسطه (۷۵٪) گزارش داده‌اند.
- ۷ - ضرورت تهیه و تدوین کتب درس تربیت بدنی برای معلمان و دانش آموزان محسوس است، میانگین پاسخ‌های مثبت به تدوین کتاب درسی از سوی کلیه دبیران (۷۰٪) است.
- ۸ - (۶۹٪) دانش آموزان دو ساعت درس ورزش در هفته را برای خود کافی نمی‌دانند.
- ۹ - (۵۸٪) معلمان تربیت بدنی مهارت‌ها را به دانش آموزان آموزش و اجراء می‌کنند.

۱۰ - (۸۱٪) اولیاء با درس تربیت بدنی موافقت و میزان رغبت و علاقه دانش آموزان نسبت به ورزش بعد از مطالعه قرار دارد.

بر اساس آزمون مجذورکای به عمل آمده :

- میان دیدگاه پسران و دختران دانش آموز از نظر کافی نبودن دو ساعت درس ورزش در طول هفته در حد $\alpha = 5\%$ ارتباط معنی دار مشاهده نشد.
- میان دیدگاه پسران و دختران دانش آموز از نظر میزان علاقه و رغبت والدین آنها به درس تربیت بدنی در حد $\alpha = 5\%$ ارتباط معنی دار مشاهده نشد.
- میان دیدگاه دبیران مرد و زن از نظر الف - کمبود معلم ورزش ب - فعال نبودن معلم ج - کمبود سطح علمی در حد $\alpha = 5\%$ ارتباط معنی دار مشاهده نشد.
- میان دیدگاه دبیران مرد و زن مقطع متوسطه از نظر نیاز به تدوین کتاب تربیت بدنی برای هر دو گروه معلم و دانش آموز در حد $\alpha = 5\%$ ارتباط معنی دار مشاهده نگردید.
- میان دیدگاه پسران و دختران دانش آموز از نظر نحوه فعالیت دبیران ورزش در حد $\alpha = 5\%$ ارتباط معنی دار مشاهده گردید.

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار

حمد سپاس خاص خداوندی است که پروردگار جهانیان است و مشیت او بر این قرار گرفت که بنده ناچیز و حقیر خود را در بوته آزمایش دنیوی قرار دهد. بنده نیز در درگاه پربرکتش شاکرم به لحاظ این که اوست که محل زندگیم را سرزمین اسلامی ایران، والدینم را مسلمان، بدنم را سالم قرار داد و به سوی تحصیلات عالی به لطف استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران و استقلال میهن که ثمره خون مقدس شهدای راه حق و حقیقت است، هدایت کرد.

باز او را سپاسگزارم که این توفیق را نصیب من کرد تا بدینوسیله مرکب بر روی کاغذ جاری سازم و پژوهشی را آغاز کنم، شاید از این طریق بتوانم گامی هر چند کوچک و نا محسوس ولی مؤثر برای خدمت به جامعه خود بردارم و مشکلات سیستم تعلیم و تربیت را پس از بررسی، توصیف و تجزیه و تحلیل نموده و با پیشنهادات عملی به تصمیم‌گیری مسئولان برنامه ریزی کمک نمایم.

فصل اول

طرح تحقيق